

5256
Søndag Sexagesima 1846
1846

Grundtvigs prædikenmanuskripter fra 1845-46, fasc. 36,
udgivet januar 2010 af Lars Toftdahl Andersen
i Grundtvig-Byens digitale bibliotek med støtte fra
Tipsmidlerne (2001) og N.F.S. Grundtvigs Fond (2010).

8 ms, 15. februar 1846

Søndag Sexagesima 1846

*Hellige Gud-Fader! – Dit Ord er Sandhed! Dit Ord til os er Aand og Liv! – Troens Ord, som maa høres! ja, Himmelske Fader! salige er kun de, som høre Dit Ord og bevare det, derfor lad det bestandig høiere og klarere lyde iblandt os med Din Røst, hvis Klang er Kraft og Herlighed, og lad det stedse, mens vi vandre her, gaae os dybere til Hjerte og finde en renere og skønnere Bolig i vort Inderste! Giør det ved Din gode Aand i Vorherres *Jesu Christi* Navn: Fadervor! Du, som er i Himlene!*

Der gik en Sædemand ud at saae og Sæden er *Guds Ord!* – det har vi hørt saa tit og det har de Fleste af os fra Begyndelsen hørt saa slet, at jeg er bange for, at selv mange Troende betragte det som en Børnelærdom, der vel er ganske rigtig, men som det dog ikke lønner Umagen at dvæle ved og tænke paa; men er det saa, da er det netop en Grund mere for os til, naar vi høre Dagens Evangelium, at blive staaende ved denne Børnelærdom, guddommelig i alle Maader, da den baade er Guds eenbaarne Søns Lærdom, og lærer os, hvordan Gud føder Børn i Himlen og paa Jorden.

Ja m. V. det er en dyb guddommelig Sandhed, Dagens Evangelium udsiger om Guds Rige og Guds Ord, skiøndt den er fattelig for alle Mennesker, naar de kun veed, hvad det er at saae, og Forklaringen er tydelig nok, naar de kiender *Ordet*, som det der naturlig sætter

Liv og bringer Lys i den usynlige Verden, som vi kalde Aandens, men naar man i vore Dage indbilder sig, det er en let Sag at forkynde Evangelium selv for de raaeste Folk, som hverken veed hvad det er at saae eller høste, og har næsten aldrig brugt Ordet til andet end Tegn paa synlige og haandgribelige Ting, see, da mærker man kun alt for godt, hvor daarlig det er hørt midt i Christenheden, at Himmeriges Rige lignes ved en Sædemand, som gik ud at saae, og at Sæden er Guds Ord, saa førend vi paatage os at lære Andre, maae vi endelig selv see til at lære, hvad det er, Herren har ladet os vide.

Og see m. V. kommer vi ikke til at forstaae Herren, da er det aabenbar kun fordi vi ikke vil, ikke agte det Umagen værdt, thi Herren har gjort Sit for at berede os dertil. Selv naar Han siger: Himmeriges Rige lignes ved en Hosbonde, som leiede Arbeidere i sin Vingaard, selv da kan vi fatte hans Mening, thi skiøndt vore Haver ikke er Vingaarde, saa kan dog Vinstokken voxe i dem, og har vi ikke selv været i de Lande, hvor Vingaardene er ligesaa almindelige, som Humlehaverne hos os, saa kan vi dog let komme Folk i Tale, som har været der, og faae Alt at høre, hvad vi maatte behøve for at giøre os en levende Forestilling om Vinavlen og Vinhøsten, og naar Herren siger i Dagens Evangelium: Himmeriges Rige lignes ved en Sædemand, som gik ud at saae sin Sæd, da staaer det Hele lyslevende for os, som Folk, der fra Arildstid har

Søndag Sexagesima 1846

dyrket Jorden og seer hvert Aar for vore Øine, hvordan ved Himlens Velsignelse Brødet opvoxer af Jorden.

Men ikke det alene, nei, Herren har ogsaa sørget for, at naar han forklarer sin Lignelse for Disiplerne og siger: Sæden er Guds Ord, da kan vi ogsaa have en levende og tydelig Forestilling om denne dybe Sandhed, thi fra Arildstid har ved det Guds naadige Forsyn Ordet lydt iblandt os, som en Røst herovenfra, der aabenbarede den usynlige Verdens Kræfter, og skabde jordiske Billeder og Lignelser af de himmelske Ting, saa hvis Apostelen Paulus var kommet til vore hedenske Fædre, da vilde han sagt til dem, ligesom vi læse, han sagde til Grækerne i Athenen: Nogle af eders egne Poeter har jo sagt, I er i Slægt med Gud, tænker derfor ikke at Guddommen boer i Huse, som giøres med Hænder eller ligner et Menneskeværk af Sølv eller Guld eller Steen.

Ja. m. V. fordi selv vore hedenske Fædre havde en naturlig Følelse af Ordets Herlighed, som en usynlig Kraft, der bevidner vort aandelige Slægtskab med den usynlige

Gud, derfor var alt vore hedenske Fædre langt bedre skikkede til at høre og fatte Christi Evangelium end de fleste Folk paa Jorden, og hvad har Herren ikke siden gjort for os i det *Aartusinde*, som er henrundet siden den Dag, det først forkyndtes

Søndag Sexagesima 1846

i vore Egne, at ogsaa os er en Frelser født, den Herre Jesus Christus, en Sønderknuser af Slangens Hoved, en Dødens Overvinder, Helvedes Forstyrer, Himmerigs Konge som raader for Livets Kilde, for Lysets og Glædens Hjem og har der beredt os Sæde i de evige Boliger.

Umuelig kan vi her opregne disse Guds Velgierninger mod os og vore Fædre, men een er ogsaa Nok, til at vise os, at Han har gjort Alt for at der kunde opvoxe brændende og skinnende Lys iblandt os, ja, for at ogsaa vi kunde lære at udtale Guds store og underlige Ting med vore Tunger. Vi veed det alle, eller vi kan og skal dog vide det, det maa aldrig glemmes, at skiøndt Gud fra Arildstid havde lært os at kiende Ordets Kraft, som Aandens Vidnesbyrd om sig selv og skiøndt Gud havde sendt os sit Evangelium, med den Oplysning, at Hans Sendebud har Befaling og Magt til at forkynde Hans Ord paa alle Folks Modersmaal, saa kom der dog en Tid, da det syndes aldeles glemt, at Himmeriges Rige ligner en Sædemand, der gaaer ud at saae og at Sæden er Guds Ord, thi det lod, som man troede, at Himmeriges Rige snarere lignede en Troldmand, der gik ud at hexe med underlige Fagter og hemmelige Besværgelser; men da opvakte Herren ikke langt fra os sit udvalgte Redskab, *Morten Luther*, der, drevet af Aanden raabde som en himmelsk Røst i Ørken: Troen kommer af Hørelsen, og det er *Guds Ord*, som skal høres, opløftede Røsten i Guds Kraft, saa ogsaa vore Fædre vaagnede, de Døve blev hørende og de Maalløse talende, og skiøndt hele tre Aarhundreder er forløbne siden denne store Røst i Ørken forstummede, siden Morten Luther gik til Ham, som sendte ham, og skiøndt der ingenlunde blev vaaget og bedet, talt og hørt, som der skulde, saa har dog

Søndag Sexagesima 1846

Herren vedligeholdte Ordets Forkyndelse hos os lige til denne Dag, ja, Han har aabenbar vaaget over os, mens vi sov, Han har saaet Lys for de Oprigtige og ladet det opvoxe, før vi vidste det, saa naar vi nu høre Herren sige: Himmeriges Rige lignes ved en Sædemand, som gik ud at saae, og Sæden er Guds Ord, da kan vi forstaae Ham hardtad ligesaa godt, som Folket, han øiensynlig stod midt iblandt og Disiplerne, for hvem Han med sin egen Mund forklarede Lignelsen.

Ja m. V. hvergang vi samles her for at tale om de Ting, som høre til Guds Rige, og som skal udtrykkes ikke med Ord, som Mandevid, men med Ord, som den Helligaand lærer, da maae vi med Rette tænke og sige: denne er *Dagen*, som Herren gjorde, thi han har tre Gange og i tre Henseender underlig og guddommelig gjort Søndagen til hvad den er for os.

Gud-Fader, Himmels og Jordens Skaber, gjorde jo saaledes Søndagen ikke blot til den første Dag i Ugen, men til den første Dag med Morgen og Aften, da Han sagde: bliv Lys! og Lyset blev, og Guds eenbaarne Søn, Vorherre Jesus Christus gjorde jo Søndagen til en Glædes Dag for alle dem, som troe paa ham, da han en Søndagmorgen tidlig stod op fra de Døde, og førde dermed Liv og Uforkrænkelighed igien for Lyset, og endelig har jo Gud den Helligaand

Søndag Sexagesima 1846

som i den Opstandne og Himmelfarne Frelsers Navn udgik fra Faderen og indgik i Kirken, indgik i Huset, som er bygt af levende Stene, for der at være Jesu Christi Menigheds Talsmand og Trøster evindeligt, Han har jo opvakt Ordet, Guds-Ordet Tjenere iblandt os, Han har jo udrustet og bliver ved at udruste, opflamme, oplyse og oplære dem, saa de i Sandhed kan blive den ny Pagts Embedsmænd, ikke Bogstavens, som ihjelslaaer, men Aandens, som gør levende.

Vist nok maae vi ikke tænke, at vi har allerede grebet det, saa vi kan høre og føre Guds Ord i hele Dets levendegjørende Kraft og Velsignelses Fylde, men tragte vi kun af Hjertet efter at gribe det, ligesom vi er grebne af Christus, standse ikke ved det, som ligger bag os, men række efter det, som gaaer foran, efter det store Klenodie, som er den Apostoliske Ydmyghed og Sagtmodighed, Magt og Myndighed og Viisdom til at

udtrykke og indprænte de aandelige Ting ikke som Mandevind, men som den Helligaand lærer, da blive vi dog hver Herrens Dag dygtigere Redskaber til Embedets Gierning, til de Helliges fulde Beredelse, til Christi Legems Opbyggelse. Og i samme Grad, som dette skeer, i samme Grad komme vi aabenbar ogsaa til dybere Forstand paa Dagens Evangelium om Sædemanden, der gik ud at saae, og om Sæden, som er Guds Ord.

Søndag Sexagesima 1846

Ja Ch. V. da *Gud-Fader* i Begyndelsen skabde Himmel og Jord, med Alt hvad der er i dem, da udgik Han jo lignelseviis som en Sædemand at saae og Sæden var Guds Ord, thi Himlene er gjorte ved Guds Ord og al deres Hær ved Hans Munds Aande, Han talede, saa skedte det, Han bød, saa stod det der, og Evigheden skal forklare og lovsynge med Høstens Glæde, hvordan den Almægtige da saaede sin Aand i Støvet til at bære det evige Livs Frugt. Og da Guds eenbaarne Søn fornedrede sig selv og blev et Menneske, en Moders Søn, som en af os, og paatog sig en Tjeners Skikkelse, blev lydlig til Døden, til Døden paa Korset, for at frelse det Fortabte og give sit Liv til en Igienløsning for Mange, da udgik han jo ogsaa som en Sædemand at saae, og Sæden var Guds Ord; thi Han var jo selv det evige Guds Ord, hvorom der staaer skrevet: I Begyndelsen var Ordet og Ordet var hos Gud og Ordet var Gud og derved er Alting blevet, og Ordet blev Kiød og boede iblandt os med den Eenbaarnes Herlighed, fuld af Naade og Sandhed, og Ordet saaede sig selv, da Herren lagde sig i Jordens Skiød, hvorfor han ogsaa ligner sig ved Hvedekornet, som maa lægges i Jorden og døe for at bære Frugt.

Og nu endelig, da den Helligaand udgik fra Faderen i Sønnens, Vorherres Jesu Christi Navn, da udgik Han jo aabenbar som en Sædemand, der gaaer ud at saae og Sæden var og er i dette Øieblik *Guds Ord*, saa vi sige med Rette: Ordet blev Aand og boer

Søndag Sexagesima 1846

iblandt os med den Eenbaarnes Herlighed fuld af Naade og Sandhed. Ja, som en Sædemand, der saaer Liv og Lys til velsignet Vext og evig Glæde, saaledes gik og gaaer jo Christi Aand fra Land til Land og fra Slægt til Slægt, og Sæden er *Guds Ord*, netop saaledes, som vi kan fatte og føle det, thi ligesom Guds Søn blev et Menneske som vi i alle Maader, kun uden Synd, og stærk i Aanden, som Guds Eenbaarne, saaledes er det Guds Ord vi høre, jo ogsaa et menneskeligt Ord i alle Maader, som det Ord, Skaberen har lagt paa vor Tunge, kun uden Feil og stærkt i Aanden, som den Eenbaarnes, kun guddommelig fuldt af Naade og Sandhed.

Derfor, jo høiere Tanker vi har om det usynlige og uhaandgribelige *Ord*, som det er lagt i vor Mund og lyder for vore Øren, og er skabt og skikket til at bevidne vort Slægtskab med den Almægtige, som taledede, saa det skedte, og til at aabenbare Aandens usynlige Verden, gjøre det Evige timeligt og det Timelige evigt, og jo strængere vi tage det at Guds Ord er et Ord ligesom vores, kun ufeilbart og almægtigt ligesom vor Skaber, og jo mere levende vi betragte Guds Gierning med Hans Ord, som en Mands, der kaster Sæd i Jorden, desbedre forstaae vi Dagens Evangelium, og desbedre lære vi, at det Troens Ord, som vi høre, er Aand og Liv, er virkelig Guds Ord, almægtigt som det, der først skabde Lyset og Livet, fuldt af Naade og Sandhed, som Han, der kalder sig selv det Guds Ord, og en Guds Kraft til Salighed for alle Troende, som den Aand, der hverken taler af Verden eller af sig selv, men taler hvad Han hørde hos Faderen, udtaler Sønnen, og indtaler ham i vor Mund og i vort Hjerter, saa vi spørge ei, hvem der vil hente ham, vi føle, vi har ham, vi er Eet med ham, som Han med Faderen! Det skee! i Vorherres Jesu Navn ved den Helligaand, Amen!